20/09/2021

Η βαριά σκιά της Τουρκίας στα Βαλκάνια

/ Γνώμες

Του Μάξιμου Χαρακόπουλου

Στην πολιτική, όπως και στη ζωή, οφείλουμε να είμαστε ρεαλιστές. Οι εξελίξεις στο Αφγανιστάν αναβάθμισαν, δυστυχώς, τον ρόλο της Τουρκίας καθιστώντας τη συνεργασία μαζί της πιο απαραίτητη στον δυτικό παράγοντα. Το “φιάσκο”, όπως εξελίχθηκε, της αποχώρησης των Αμερικανών, και η κατάρρευση των στρατιωτικών δομών, που είχαν δημιουργηθεί με τεράστιο κόστος επί 20 χρόνια, πρόσφεραν την ευκαιρία στον πρόεδρο Ερντογάν να διαδραματίσει ρόλο διαμεσολαβητή, παρέα με τον βασικό χρηματοδότη του το Κατάρ, μεταξύ Δύσεως και Ταλιμπάν. Ρόλο, βεβαίως, που δεν ανέλαβε “αφιλοκερδώς”.

Όπως είναι φυσικό, οι νέες συνθήκες “ανοίγουν την όρεξη” της Άγκυρας για την εντατικοποίηση της νεο-οθωμανικής πολιτικής της, με τα γνωστά επιθετικά χαρακτηριστικά που γνωρίσαμε τα τελευταία χρόνια, σε όλα τα ανοιχτά μέτωπα. Ανάμεσα σε αυτά είναι η εργαλειοποίηση του μεταναστευτικού/προσφυγικού. Οι

επόμενοι μήνες θα δείξουν κατά πόσο η γείτονα χώρα δεν προτίθεται να επαναλάβει όσα έκανε την άνοιξη του 2020.

Ταυτόχρονα, όμως, εντατικοποίηση της τουρκικής κινητικότητας διαπιστώνεται και στο βαλκανικό μέτωπο, ιδιαίτερα αυτό των δυτικών Βαλκανίων. Η τουρκική παρουσία -οικονομική, πολιτική και στρατιωτική- εδώ και δεκαετίες στοχεύει, εκτός των άλλων, στον περιορισμό της ελληνικής επιρροής στη φυσική της βαλκανική ενδοχώρα και στην αύξηση της πίεσης προς την Ελλάδα, που συνιστά και το βασικότερο εμπόδιο στην υλοποίηση του νεο-οθωμανικού μεγαλοϊδεατισμού.

Το προηγούμενο διάστημα υπήρξε σειρά κινήσεων εκ μέρους της Άγκυρας, που επιβεβαιώνουν αυτή τη διαπίστωση.

Πρώτα είχαμε την πενταετή συμφωνία Στρατιωτικής-Οικονομικής Συνεργασίας, που υπέγραψαν οι υπουργοί Άμυνας της Βόρειας Μακεδονίας και της Τουρκίας. Τα Σκόπια είναι προφανές ότι δεν παύουν να “αλληθωρίζουν” και προς την Άγκυρα, παρά την ετεροβαρή υπέρ αυτών συμφωνία των Πρεσπών, και παρά την προβληματική θέση που έχουν περιέλθει, λόγω του βουλγαρικού βέτο, στη διαδικασία ένταξής τους στην ΕΕ.

Την ίδια ώρα, ο Ερντογάν επισκέφθηκε δύο κομβικές χώρες των δυτικών Βαλκανίων, την Βοσνία-Ερζεγοβίνη και το Μαυροβούνιο. Στην πρώτη, ο Τούρκος πρόεδρος εγκαινίασε τέμενος στο Σεράγεβο, που ανακαινίστηκε υπό την αιγίδα της τουρκικής Γενικής Διεύθυνσης Βακουφίων. Το εύρος της τουρκικής επιρροής στη χώρα αυτή επιβεβαιώνεται από το ότι, παρά τις μεταξύ τους αντιθέσεις, προσήλθαν στη συνάντηση με τον Ερντογάν εκπρόσωποι και των τριών κοινοτήτων -μουσουλμάνων, Κροατών, ακόμη και των Σερβοβοσνίων. Άλλωστε, η οικονομική παρουσία της Άγκυρας, μέσω της τράπεζας Ziraat και της Τουρκικής Υπηρεσίας Συνεργασίας και Συντονισμού (TIKA), είναι καταλυτική σε όλα τα πεδία οικονομικής δραστηριότητας.

Στο δε Μαυροβούνιο, επόμενο σταθμό του Ερντογάν, η Τουρκία έχει επιτύχει μια στενότατη συνεργασία, που συμπεριλαμβάνει την ανάπτυξη της αμυντικής βιομηχανίας στο ιστορικό αυτό κράτος των δυτικών Βαλκανίων, προς όφελος, εννοείται, των τουρκικών επιδιώξεων.

Τέλος, στην Αλβανία, όπου το τουρκικό αποτύπωμα είναι ισχυρότατο, δεν είναι άτοπη η ανησυχία που εκφράστηκε για τη διοχέτευση Αφγανών προσφύγων -οι οποίοι ήδη έχουν αρχίσει να καταφθάνουν στα Τίρανα- και τη μόνιμη εγκατάστασή τους στις περιοχές της ελληνικής μειονότητας.

Η Ελλάδα απέναντι σε αυτή την οργιώδη τουρκική δραστηριότητα δεν μπορεί να

μείνει άπραγη, απλά παρακολουθώντας την “περικύκλωσή” της. Απαιτείται μια δραστήρια διπλωματία, σε συνδυασμό με την αύξηση της ελληνικής οικονομικής παρουσίας στα Βαλκάνια. Ήδη, το υπουργείο Εξωτερικών και ο ίδιος ο επικεφαλής της ελληνικής διπλωματίας, ο Νίκος Δένδιας, προχωρούν στις ενδεδειγμένες κινήσεις-αντίβαρο στην τουρκική έφοδο. Αυτό φάνηκε και στην επίσκεψή του στα Σκόπια, όπου μίλησε με τη γλώσσα της αλήθειας προς τους σκοπιανούς πολιτικούς, που ενίοτε “ακούν μόνον όσα θέλουν”.

Εν πάση περιπτώσει, η ενταξιακή πορεία των χωρών των δυτικών Βαλκανίων στην ΕΕ, εφόσον υπάρξει συμμόρφωση στις βασικές ευρωπαϊκές αρχές, είναι μια διαδικασία που μπορεί να εξασφαλίσει σε μεγάλο βαθμό την καλή γειτονία και την επωφελή συνεργασία για όλη την περιοχή. Όσο, όμως, ταυτόχρονα εξακολουθεί να υφίσταται η ευρεία νεο-οθωμανική επιρροή, μέσω και της χειραγώγησης του μουσουλμανικών μειονοτήτων των Βαλκανίων, τίποτε δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένο.

Ο Μάξιμος Χαρακόπουλος είναι Γενικός Γραμματέας της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας, βουλευτής Λαρίσης της Νέας Δημοκρατίας, πρώην υπουργός.